

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ytterligare anpassningsåtgärder och stabilisering av skuldsättningsutvecklingen

Finansminister Riikka Purra

Regeringens presskonferens om ramförhandlingarna

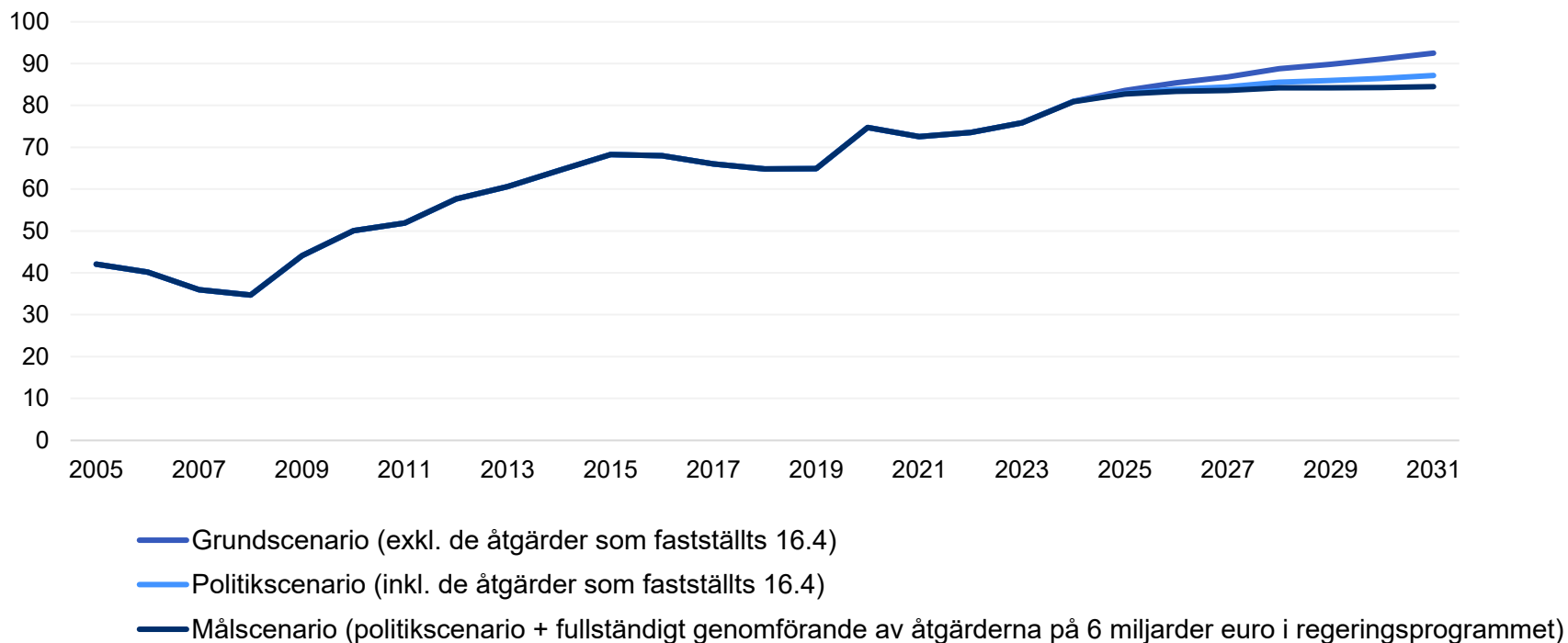
16.4.2024

Den nya helheten av anpassningsåtgärder

- Då lägesbilden för den offentliga ekonomin har försämrats räcker inte den åtgärdshelhet på 6 miljarder euro som man beslutat om i regeringsprogrammet för att säkerställa en stabilisering av den offentliga ekonomins skuldförhållande fram till 2027.
 - Även iakttagandet av EU:s finanspolitiska regler och anslagsramarna kräver nya åtgärder som stärker den offentliga ekonomin utöver de som man redan beslutat om.
- Regeringen beslutar därför om en ny åtgärdshelhet som stärker den offentliga ekonomin med cirka 3 miljarder euro från och med 2025.
 - Med beaktande av detta minskar den offentliga ekonomins underskott till under 3 procent i förhållande till BNP år 2025.
- Dessutom har regeringen förbundit sig att hålla den offentliga ekonomins underskott under 3,5 procent år 2024. Åtgärder i anslutning till detta granskas i tilläggsbudgetarna.
 - Höjningarna inom mervärdesbeskattningen måste fås i kraft redan detta år.

Statsskulden i olika scenarier

% i relation till BNP

Centrala utstakade helheter

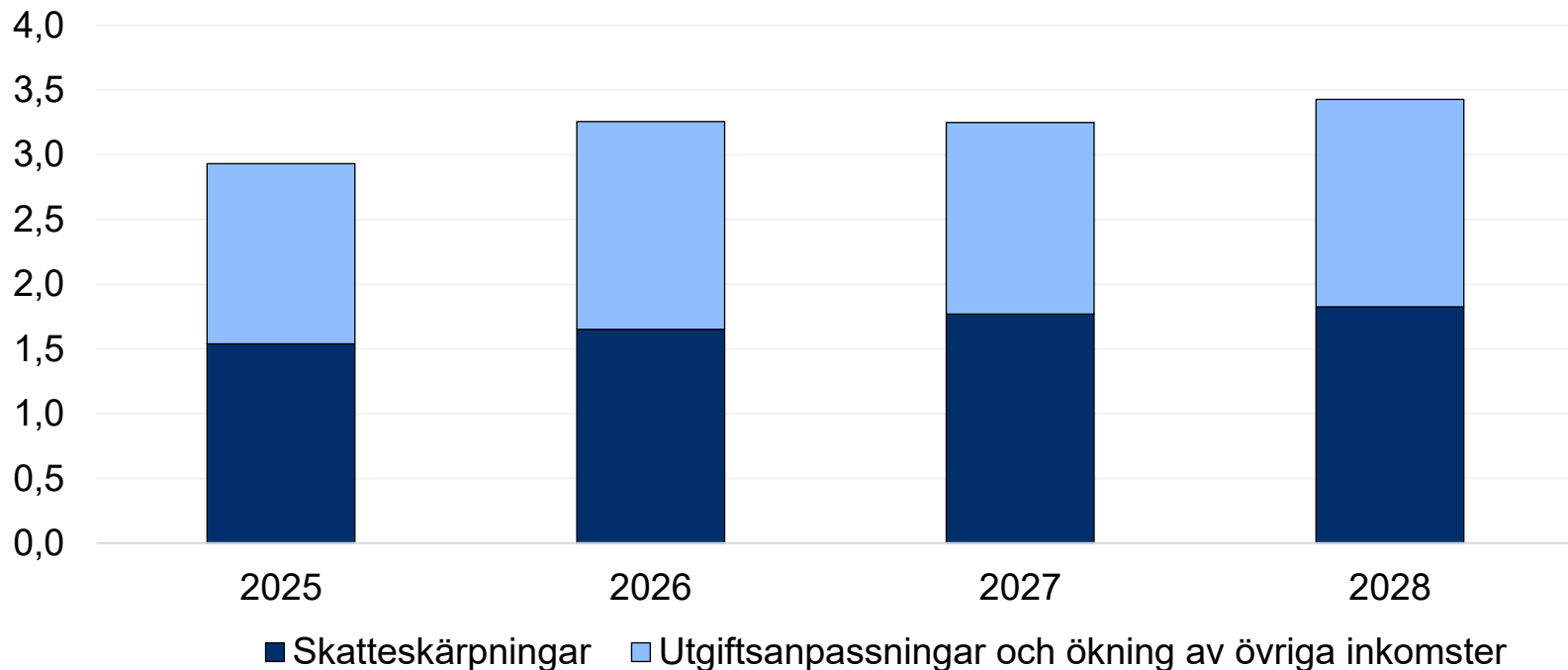
VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Regeringens åtgärder

- Den offentliga ekonomins utgifter skärs ned 1,6 miljarder euro år 2028.
- Skatteåtgärdernas statiska bruttoeffekt är cirka 1,8 miljarder euro 2028.
 - De dynamiska effekterna har beaktats så att cirka 3 miljarder euro kan uppnås.
 - Åtgärderna bromsar sänkningen av det totala skatteuttaget från och med detta år. Det totala skatteuttaget stramas inte åt i förhållande till år 2023.
- Dessutom sänks budgetreserveringarna:
 - Den årliga reserveringen för tilläggsbudgeten sänks från 400 miljoner euro till 300 miljoner euro.
 - Den årliga kvarstående reserveringen sänks med -197 / -175 / -331 miljoner euro åren 2025–2027.

Nya anpassningsåtgärder

Statisk bruttoeffekt på hela den offentliga ekonomin, miljarder euro

Den nya helheten av anpassnings- åtgärder

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Verksamhetsutgifter och statsunderstöd

- Statsförvaltningens verksamhetsutgifter påverkas av en årlig besparing på 150 miljoner euro utöver de tidigare besluten.
 - Ministerierna planerar hur uppgifterna och ansvarsområdena för ämbetsverken inom deras förvaltningsområde kan minskas som ett led i produktivitetsprogrammen som bereds.
 - Inom justitieministeriets, inrikesministeriets och försvarsministeriets förvaltningsområden är besparingen 0,81 % och inom övriga förvaltningsområden 3,58 % av verksamhetsutgifterna.
- Kommunala uppgifter och skyldigheter avvecklas som en del av den pågående beredningen (-100 miljoner euro).
- Nivån sänks bland annat på statsunderstöd för allmännyttiga samfund (-76 miljoner euro).

Nya besparingar som gäller välfärdsområdena

- Personaldimensioneringen sänks i fråga om dygnet runt-omsorg för äldre
 - 0,65 (år 2028: 0,7) → 0,6
 - Till en början är besparingen 45 miljoner euro och från och med 2028 -119 miljoner euro
- Inom primärvården en vårdgaranti på 3 mån. och inom munhälsovården 6 mån. (-130 miljoner euro)
- Tillämpningsområdet och konsekvensbedömningarna preciseras för lagen om funktionshindersservice som är under beredning (-60–70 miljoner euro)
- Klientavgifterna höjs (100 miljoner euro, dessutom en årlig indexhöjning för välfärdsområdena i fortsättningen)
- En avgränsning av serviceutbudet inom socialvården (-100 miljoner euro från och med 2026)
- En avgränsning av serviceutbudet inom den specialiserade sjukvården (-70 miljoner euro stegvis)

Ersättande åtgärder till reformen av sjukhusnätet

- Det första skedet i reformen av sjukhusnätet, som gäller nattjour inom primärvården och den specialiserade sjukvården, genomförs.
 - Syftet med reformen är att balansera de offentliga utgifterna och att bidra till att avhjälpa bristen på personal inom hälso- och sjukvården.
- Regeringen beslutade att inte genomföra de följande faserna i arbetsgruppens förslag för reform av sjukhusnätverket.
 - I stället drogs riktlinjer upp om ersättande åtgärder för 75 miljoner euro.
- Social- och hälsovårdsministeriet ger närmare information om lösningen.

Utbildning och studerandes förmåner

- Finansiering av yrkesutbildningen (-100 miljoner euro)
 - Minskningen gäller dem som avlagt en andra stadiets yrkesinriktad grundexamen eller en högre examen, inte dem som går ut grundskolan eller saknar yrkesinriktad grundexamen
- Studerande ska återigen omfattas av studiestödets bostadstillägg (effekten ökar stegvis -57 miljoner euro)
- Avgiftsfritt studiematerial avgränsas till det år då studeranden fyller 18 år (-12 miljoner euro)

Sociala trygghetsförmåner (vid behov kanalisering)

- Beräkningsgrunderna för sjukdagpenning ändras (-60 miljoner euro), med betoning på de övre inkomstklasserna.
- Initialsjälvrisker för läkemedelsersättningar höjs från 50 euro till 70 euro och binds till index (besparing 20–25 miljoner euro). Årssjälvrisker periodiseras i den fortsatta beredningen.
- Förhöjningsdelarna till arbetslöshetsförmånen som betalas under aktiv tid slopas (-24 miljoner euro), redan avtalat i regeringsprogrammet.
- Åldersgränsen för folkpension och rehabiliteringspenning 16 år → 18 år (effekten stiger stegvis -46 miljoner euro)
- Betalning av folkpension till utlandet upphör (-38 miljoner euro).
- Minskningar i bostadsbidraget för pensionstagare med betoning på de mest förmögna förmånstagarna (-25 miljoner euro/år).

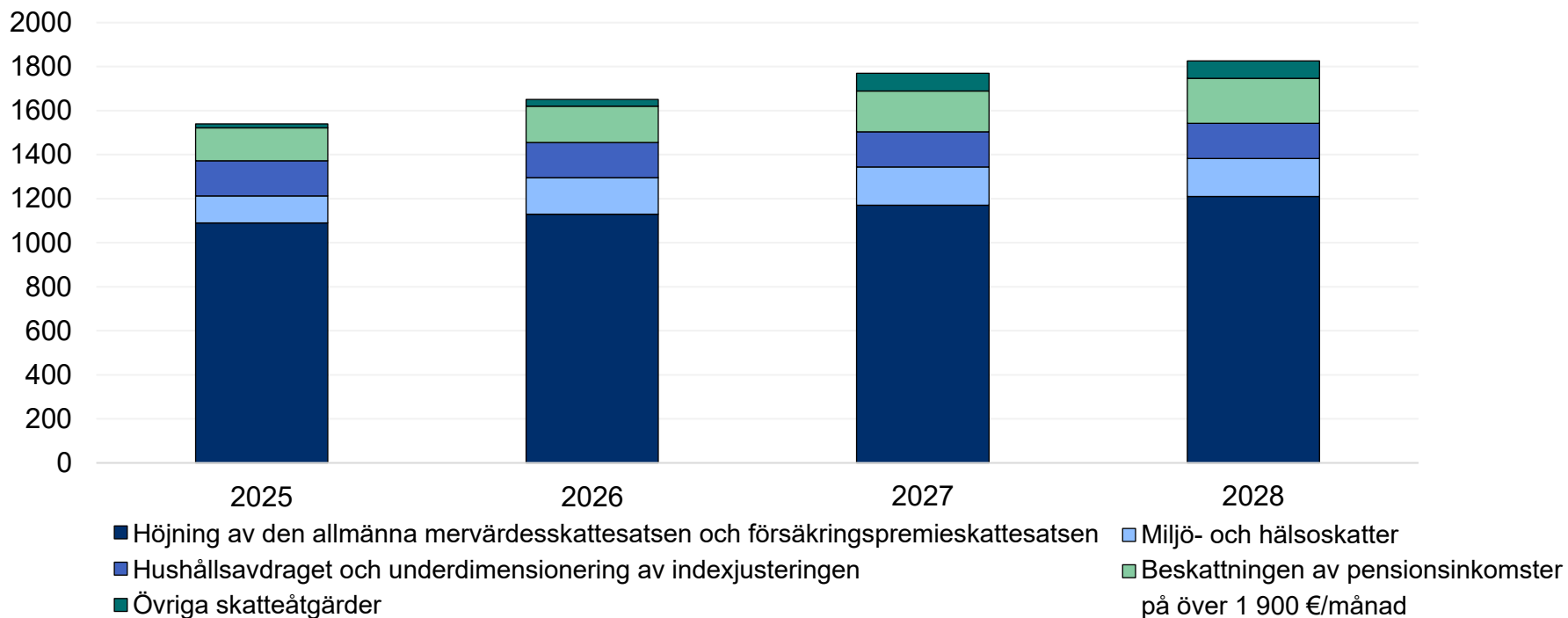
Plock ur andra besparingar

(utöver de som beslutats redan i regeringsprogrammet)

- Egentligt utvecklingssamarbete (-50 miljoner euro)
- Integrationsersättningar: den tid kommunerna ersätts för utkomststödsutgifter 3 år → 1 år samt en justering av den kalkylmässiga delen, totalt 63 miljoner euro på 2025 års nivå
- Företagsstöd: Business Finlands understödsbefogenheter (-20 miljoner euro), farledsavgifterna återbördas till fullt belopp (36 miljoner euro, tilläggsinkomst)
- Ändringar i referensprissystemet i fråga om läkemedel (-30 miljoner euro)
- Investeringsbidraget för särskilda grupper ur statens bostadsfond minskas (-28 miljoner euro)
- Tidigareläggande av sparåtgärder som beslutats tidigare -175 miljoner euro år 2025 och -155 miljoner euro år 2026 (bland annat utvecklingssamarbete, verksamhetsutgifter och statsunderstöd)

Allokering av skatteåtgärder

miljoner euro, inkluderar inte dynamiska effekter

Ytterligare anpassningsåtgärder för beskattningen (1/2)

Statisk inverkan på årsnivå år 2028, alla skattetagare

- Höjning av den allmänna mervärdesskattesatsen och försäkringspremieskattesatsen till 25,5 procent (1,2 miljarder euro)
 - Exempelvis i Ungern är den allmänna mervärdesskattesatsen 27 % samt i Sverige och Danmark 25 %
- Skärpt beskattning på pensionsinkomster (minst 23 000 euro per år) (cirka 200 miljoner euro).
 - Ungefär hälften av pensionärerna ligger under skattehöjningen.
- Utebliven indexjustering av förvärvsinkomstbeskattningen för de två högsta inkomstklasserna på skalan (över 88 200 euro/år) år 2025 (60 miljoner euro)
- Skattestödet för frivilligt pensionssparande slopas (40 miljoner euro)
- Begränsning av hushållsavdraget (100 miljoner euro)
- Arbetsgivarens utbildningsavdrag slopas (14 miljoner euro)

Ytterligare anpassningsåtgärder för beskattningen (2/2)

Inverkan på årsnivå år 2028, alla skattetagare

- Miljö- och hälsoskatter höjs:
 - Mervärdesskattesatsen för sötsaker höjs 14 % → 25,5 % (85 miljoner euro)
 - Tobaksskatten höjs ytterligare (44 miljoner euro)
 - Skatten på läskedrycker höjs ytterligare (27 miljoner euro)
 - Alkoholskatten på starka drycker binds till ett index (16 miljoner euro)
- Fordonsskatten för elbilar och laddhybridbilar höjs (46 miljoner euro) Dessutom förlängs skattestödet för tjänstebilar med 4 år (-26 miljoner euro).
- Bilskattestödet för husbilar inskränks (15 miljoner euro)
- Gruvmineralskatten höjs ytterligare (5 miljoner euro)

Genom nya tillväxtgaranter strävar man efter att vända den försämrade tillväxt- och investeringsutsikten

- Skattegottgörelse för stora investeringar i omställning till ren energi
 - Preliminärt en gottgörelse på 20 % av projektets värde, högst 150 miljoner euro per projekt
 - Beslutet om beviljande av stöd ska fattas senast 31.12.2025, gottgörelse för samfundsskatten tidigast från och med 2028
- En placering på totalt 300 miljoner euro i statens sammanslagna kapitalplaceringsbolag, inklusive de privata medlen eftersträvas en helhet på cirka 900 miljoner för tillväxtföretagen
- Ombesörjande av Fingrids och Gasgrids investeringsförmåga
 - Säkerställs att näten inte blir en flaskhals för investeringarna
- En yrkesdiesel tas i bruk för den tunga trafiken då EU:s nya utsläppshandel för bränsledistributörer träder i kraft år 2027

FoU-finansieringshelheten stöder tillväxt

- Statens forsknings- och utvecklingsfinansiering (FoU) ska årligen öka med cirka 280 miljoner euro i enlighet med finansieringslagen
- Genom de beslut som nu fattats ökas FoU-satsningarna med 194 miljoner euro år 2025, och år 2028 är de permanenta ökningarna av FoU-finansieringen totalt 504 miljoner euro
 - Alla årliga ökningarna som lagen kräver allokeras inte, utan beslut fattas senare
- Business Finlands och Finlands Akademis befogenheter ökas avsevärt
 - Inriktning på stödjande av företags FoU-verksamhet samt samarbete mellan företag och forskare
 - Finansieringen av olika forskningsinfrastrukturer ökas också
- För anskaffning av en ersättare för superdatorn LUMI reserveras totalt 250 miljoner euro
- För forskningsinstitutens tidsbestämda post doc-program allokeras totalt 40 miljoner euro
- EU-medfinansiering för FoU-projekt till högskolor och statliga forskningsinstitut ökas

Nya satsningar

- Barns och ungas hälsa (5 miljoner euro)
 - Barnskydd, chattjänst för psykisk hälsa, ungdomsarbete i läroanstalter, mödra- och skyddshem samt förebyggande av ungdoms- och gängkriminalitet
 - Dessutom 5 miljoner euro som engångsbelopp för förebyggande av mobbning
- Utvidgning av donationsavdraget till privatpersoners donationer till ungdoms-, motions-, idrotts- och barnorganisationer (skatteintäkterna minskar med 15 miljoner euro)
- System som ersätter vuxenutbildningsstödet särskilt för speciallärares och sjukskötares utbildningsbehov (10 miljoner euro)
- Jordbruks-, livsmedels- och bioekonomisektorns försörjningsberedskap (bland annat torv), exportfrämjande och mervärdesutveckling (10 miljoner euro)
- Förbättrade sysselsättningsförutsättningar för kvinnor med invandrarbakgrund (5 miljoner euro)

Fondekonomins besparingar kanaliseras för att minska skuldsättningen med cirka 1 miljard euro

- Kanaliseringen av regeringens sparåtgärder för 2025 genomförs i enlighet med målen i protokollsanteckningarna från budgetförhandlingarna (19.9.2023).
- I kanaliseringslösningarna
 - tillåts arbetslöshetsförsäkringspremierna utvecklas som normalt
 - genomförs arbetsgivarnas andel av denna lösning genom att arbetsgivarnas sjukförsäkringsavgifter höjs, varpå löntagarnas försäkringspremie sjunker i motsvarande grad
 - genomförs löntagarnas andel genom att höja löntagarnas sjukvårdsavgift.
- Det totala beloppet som kanaliseras dimensioneras så att effekterna av tidigare åtgärder och de åtgärder som man nu beslutar om (inkl. preciserade konsekvensbedömningar) i sin helhet stöder avbrytandet av skuldsättningsutvecklingen.

Finansieringen av kommunernas basservice säkerställs

- Statsandelen för kommunal basservice höjs permanent med cirka 277 miljoner euro från och med 2025.
 - Syftet är att dämpa konsekvenserna på den kommunala ekonomin av överföringskalkylen för social- och hälsovården som uppdaterades förra hösten.
 - Genom tillägget säkerställs finansieringen av sådan basservice som är viktig för kommunerna, såsom utbildning och småbarnspedagogik.
- Dessutom ökas kommunernas skatteintäkter genom att slopa förvärvsinkomstavrdraget från inkomsten och på motsvarande sätt i första hand öka arbetsinkomstavrdraget från statsskatten.
 - Ändringen ökar kommunernas skatteintäkter, förtydligar skattesystemet och förbättrar den verkliga avkastningen av kommunalskatteprocenten.
 - Kompensationerna för kommunernas förlorade skatteinkomster sjunker i motsvarande grad som deras skatteintäkter ökar.

Vad sker härnäst?

- Planen för de offentliga finanserna behandlas i statsrådet torsdagen den 25 april.
- Planen för de offentliga finanserna för åren 2025–2028 publiceras i sin helhet på <https://vm.fi/sv/ramarna-for-statsfinanserna>.
- Finansministeriets ekonomiska översikt publiceras samma dag som planen för de offentliga finanserna.